Голос України

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ № 93 (343) ◆ Четвер, 21 травня 1992 року ◆ Ціна 1 крб.

В ІМ'Я СПІЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

Як вже повідомлялось, 18—19 травня Президент України Леонід Кравчук перебував з офіційним візитом у Республіці Польща.

У перший же день візиту в Бельведерському палаці відбулись офіційні переговори Президента України Леоніда Кравчука і Президента Польщі Леха Валенси. За підсумками зустрічі двох президентів було підписано договір про добросусідство, дружні взаємовідносини і співробітництво.

Цього ж дня керівники відповідних відомств України і Польщі підписали ряд угод та інших документів, в тому числі про взаємодію в розвитку сільського господарства і транспорту, про розширення зв'язків у сфері науки, освіти і культури, про прикордонні переходи, про міжнародний дорожній транспорт. Всього підписано сім дуже важливих українсько-польських документів. У них закладено основи двостороннього співробітництва між Україною і Польщею в політичній, економічній і соціальній сферах.

Після завершення переговорів 19 травня в залі Польського інформаційного агентства відбулась прес-конференція Президента України Леоніда Кравчука для польських та іноземних журналістів. Говорячи про попередні підсумки візиту, він із задоволенням відзначив, що мав можливість ще раз переконатися в тому, що Україна і Польща мають багато спільного. Обидві країни йшли поруч у своєму історичному, економічному і культурному розвитку. Різними за змістом і сприйняттям з обох сторін були сторінки історії, їх спадщина і уроки. І для України, і для Польщі шлях до здобуття повноцінної державності був нелегким.

* * *

У рамках офіційного візиту Президента України Леоніда Кравчука в Польщу відбулись переговори глав зовнішньополітичних відомств двох країн Анатолія Зленка і Кшиштофа Скубішевського.

ПРОБЛЕМИ, ЩО ТУРБУЮТЬ ЛЮДЕЙ

Завдання працівників агропромислового комплексу Київської області по збільшенню виробництва та реалізації продовольчих продуктів обговорювались на обласних зборах, що відбулись 20 травня. У них взяли участь керівники державної адміністрації районів, голови місцевих Рад, керівники та спеціалісти агропромислових формувань, колгоспів, радгоспів і переробних підприємств, представники фермерських господарств і селянських спілок — разом понад 800 чоловік.

На початку зборів перед учасниками виступив Голова Верховної Ради України І. С. Плющ. Він розповів про соціальну, політичну та економічну ситуацію в Україні, про стратегію і тактику, яку розробляють і здійснюють Верховна Рада, виконавча влада щодо розбудови незалежної демократичної держави.

Наголошувалось зокрема, що політичні реформи у нас наближаються до завершення, Україна виборола незалежність, увійшла до європейських і світових структур, вона — постійний член ООН, приєдналась до Хельсінкського процесу, налагоджує міждержавні зв'язки з багатьма країнами.

Характеризуючи хід економічних реформ, Голова Верховної Ради зауважив, що цей процес не може йти швидко і без спаду виробництва, щоб досягти реального, треба змінити форми власності і структури управління народногосподарським комплексом. Верховна Рада створює для цього необхідну правову базу. Вже прийнято пакет законів, що відкривають шлях до здійснення радикальних економічних реформ.

(Закінчення на 2-й стор.).

Читайте в номері

У наступному випуску

«НЕ ТАКИЙ СТРАШНИЙ ВОВК, ЯК ЙОГО МАЛЮЮТЬ»

Настрахані жінки й чоловіки слухають людину з автоматом наперевіс. Ми не бачимо її обличчя. Можливо, фотограф навмисне зробив такий знімок, бо у війні воно жахливе, нелюдське. Фоторепортажі з Ходжали, Степанакерта, Дубоссар уже не раз підтверджували це. Тепер від кримських парламентаріїв залежить, чи привезуть завтра до редакції подібні знімки, тільки вже з Криму. Невже на Кримському півострові немає кращих краєвидів?

Фото Сергія ВОРОНІНА.

У ПРЕС-ЦЕНТРІ МЗС України відбувся брифінг для українських і зарубіжних журналістів. Заступник міністра закордонних справ Борис Тарасюк, який виступив на ньому, проінформував про результати зустрічі глав держав і глав урядів СНД у Ташкенті, позицію, зайняту там Україною. Зокрема, він повідомив, що найважливішими документами, прийнятими на зустрічі, були ті, що пов'язані з договором про скорочення звичайних озброєнь і збройних сил в Європі. На жаль, не було внесено до порядку денного питання про права депортованих народів. Українська делегація не підписала договір про колективну безпеку країн СНД, виходячи із свого принципу неучасті у будь-яких воєнних блоках.

МИНУЛОГО вівторка у результаті помилкового спрацювання комплекту захисту по вібрації на підшипниках турбіни сталося відключення турбіни і генератора першого енергоблока Хмельницької атомної електростанції. Реакторну установку було переведено на понижений рівень потужності.

Через три години з лишком після цього енергоблок знову був підключений до системи «Вінницяенерго». Короткочасне порушення не вплинуло на зміну радіаційної обстановки на території атомної електростанції і в контрольованій 30-кілометровій зоні.

ВІРЧІ ГРАМОТИ ВРУЧЕНО

Учора Надзвичайний і Повноважний Посол Китайської Народної Республіки в Україні Чжан Чжень вручив у Маріїнському палаці вірчі грамоти Президентові України Леоніду Кравчуку. Він став восьмим послом іноземної держави в нашій країні.

Після вручення вірчих грамот відбулися короткі переговори Президента України з Послом КНР з питань двостороннього співробітництва.

ЗУСТРІЧ ПРЕМ'ЄРА З ПРЕЗИДЕНТОМ

У Москві відбулася зустріч Президента Росії Бориса Єльцина і Прем'єр-міністра України Вітольда Фокіна. На зустрічі були обговорені проблеми реформ у незалежних державах у контексті існуючих економічних зв'язків, говориться у розповсюдженому тут повідомленні прес-служби Президента Росії.

Російський Президент та український прем'єр розглянули ряд питань, пов'язаних з кордонами між Росією та Україною, а також — ситуацію, що склалася в Молдові. Було відзначено збіг позицій, зокрема, з питань скорочення ядерних озброєнь.

ДИПЛОМАТІЯ ПО-ПАРЛАМЕНТСЬКИ

Делегація парламенту України, яка перебуває у Москві, зустрілася з членами Ради фракцій Верховної Ради Росії. Перший заступник Голови української Верховної Ради Василь Дурдинець, який очолює делегацію, підкреслив у розмові з журналістами, що метою зустрічі було знайти такі шляхи, які дозволили б створити «нормальні умови для політичного, правового розв'язання проблеми Криму». Він запевнив, що й Президент, і Верховна Рада України готові до «розгляду питань про подальше поглиблення суверенітету Криму, але у складі України».

ПРОБЛЕМИ, ЩО ТУРБУЮТЬ ЛЮДЕЙ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Особливу увагу, було приділено проблемам збільшення виробництва продовольчих товарів, економічного і соціального розвитку села. Йшлося, зокрема, про створення належних умов для розвитку всіх форм господарювання на землі. Про необхідність серйозної зміни цінової політики щодо продукції агропромислового комплексу. Верховна Рада і уряд України працюватимуть у цьому напрямку. Підкреслювалося, що від трудівників землі найбільше залежатиме доля України, її майбутнє.

Після виступу І. С. Плющ відповів на численні запитання учасників зборів. Вони цікавились відносинами, що складаються між державами СНД, подіями в окремих регіонах, але найбільше було конкретних запитань щодо обстановки в Україні, життя області. Чи посилюватиметься контроль за дотриманням законів, яка доля місцевих Рад у майбутньому, які перспективи розвитку сільгоспмашинобудування і переробної промисловості. Звичайно, болючими залишаються проблеми щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.

Докладніше про цю подію читайте в одному з наступних номерів.

Актуально

Все о'кей

Казахстан дотримуватиметься Договору про скорочення стратегічних ядерних озброєнь від 1991 року, повідомив на переговорах у Білому домі Президент Назарбаєв. В американській столиці оприлюднено спільну заяву за результатами двосторонніх переговорів, в якій наголошується, що Казахстан погодився ліквідувати всі види ядерних озброєнь, розташованих на його території, протягом семи років. США, зі свого боку, зобов'язалися надати в цьому допомогу. Крім того, між двома країнами підписано ряд угод про торгівлю та капіталовкладення. Відбулась також зустріч Назарбаєва з американським міністром оборони Чейні, на якій обговорювалися плани Казахстану щодо створення власної армії.

Один кандидат уже є

«Щоб уникнути політичного хаосу, в моїй країні потрібна сильна президентська влада», — заявив напередодні референдуму щодо введення в республіці інституту президентства голова литовського парламенту Ландсбергіс. Він також повідомив, що в разі позитивних наслідків референдуму висуне свою кандидатуру на пост президента.

Третій не зайвий?

За те, щоб послати турецькі війська до Нахічевані, висловився Президент Туреччини Озал. Як повідомила газета «Хюррієт», він заявив: у противному разі там можуть повторитися події, що сталися в Нагірному Карабасі. Також, вважає Озал, для відновлення статус-кво й початку переговорів у вірмен треба відібрати міста Шушу і Лачін.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Парламентська хроніка

ЧИ Й СПРАВДІ СТАТИСТИКА ЗНАЄ ВСЕ?

Денне і вечірнє засідання 19 травня

Прийнято проект Закону України «Про державну статистику» у першому читанні, а також Закон «Про внесення змін і доповнень до Закону «Про Національну гвардію України», і відповідну Постанову, Постанову «Про внесення змін і доповнень до «Положення про порядок комплектування військового, матеріально-технічного і фінансового забезпечення Національної гвардії України».

Заслухано доповідь про проект Закону «Про інформацію», з якою виступив і відповів на запитання депутатів голова Комісії з питань гласності та засобів масової інформації М. Спис.

У «Різному» слово взяв, нині вже колишній, народний депутат України Л. Лук'яненко, який склав свої повноваження у зв'язку з призначенням його послом України у Канаді.

Жваву дискусію у сесійному залі викликав законопроект «Про державну статистику», який представляв міністр статистики України М. Борисенко. Адже відсутність достовірних і всебічних статистичних даних означає, що державою управляють наосліп. Кілька разів протягом засідання наводився, скажімо, приклад, коли на вимогу Комісії з питань економічної реформи і управління народним господарством, яка запропонувала альтернативний варіант податкової системи, представити розрахунки під цей законопроект, виявилося, що Міністерство статистики володіє лише окремими даними, а для одержання переважної більшості даних, необхідних для таких розрахунків, потрібні кардинальні зміни у статистичній інформації. На запитання заступника Голови Верховної Ради України В. Гриньова про те, коли ж можна сподіватися на такі зміни, міністр статистики М. Борисенко був відвертим — через п'ять років...

Тобто висновок напрошується сам собою: законодавчий процес, націлений на виведення країни з кризи, гальмується через відсутність необхідних статистичних даних. Отже, прогнозувати, куди і до чого йдемо нині, до чого таки прийдемо — неможливо, бо шлях цей базується на не достовірних розрахунках, а на інтуїції, поганому копіюванні досвіду інших держав, без урахування особливостей економіки України, її реального становища.

Тому актуальність Закону «Про державну статистику», чітке його впровадження важко переоцінити. Депутати, розуміючи це, порушували ряд проблемних питань, вносили конкретні пропозиції та зауваження до законопроекту і прийняли його у першому читанні.

Наступний законопроект, який представляв виконуючий обов'язки голови Комісії з питань оборони і державної безпеки В. Леміш, теж викликав дискусію. Адже в ньому пропонувалося, щоб Національна гвардія подавала допомогу органам внутрішніх справ в охороні громадського порядку. Більшість промовців справедливо наголошувала на тому, що Національна гвардія не повинна виконувати не властиві їй функції, ті, які мають виконувати підрозділи Міністерства внутрішніх справ. З цією думкою, як показали результати голосування, не погоджувалися 142 депутати. Отже, врешті, положення законопроекту не було прийнято. Також у ході дискусії парламент дійшов висновку, що вищим званням в Національній гвардії є генерал-лейтенант.

За браком часу на вечірньому засіданні депутатам не вдалося завершити роботу над законопроектом «Про інформацію».

Ним закріплюється право громадян України на інформацію. Під цим поняттям слід розуміти документовані або публічно оголошені дані про події чи дії, що відбуваються в суспільстві, державі чи навколишньому природному середовищі.

Серед принципів інформаційних відносин, передусім закріплюється принцип гарантованості права на інформацію, відкритості її, доступності, достовірності та об'єктивності.

Серцевиною законопроекту є його третій розділ, присвячений об'єктам інформаційної діяльності та інформаційних відносин, галузям, видам, джерелам інформації та режиму доступу до неї.

Однак, судячи із запитань до доповідача, депутатів особливо зацікавило положення законопроекту про те, що інформація є товаром. Очевидно, це положення, та й ряд інших, стануть предметом дискусії під час обговорення законопроекту.

Вікторія СВІТЛАНОВА.

БУДЕМО З ІНФОРМАЦІЄЮ І ЗЕМЛЕЮ

Ранкове засідання 20 травня

• Засідання парламенту видалося відносно спокійним. Хоча на розгляд було винесено вкрай потрібні законопроекти. Приміром, на «затравку» поставили проект Закону про інформацію. Більшість депутатів у своїх виступах називали його «сирим» і водночас «дуже потрібним». Депутат П. Осадчук цілком слушно показав сильний бік проекту: «вводиться в обіг поняття інформації як товару». Як на мене, це внесе ринкові критерії до статусу журналістів. Добре, що нарешті сказали про «неприпустимість препарування інформації для досягнення політичних і приватновласницьких цілей». Нагальними були і пропозиції на кшталт цієї: «творити і свою інформацію, поширювати її, протидіяти дезинформації. Особливо ззовні, що нині бурхливо накочується на Україну в каламутних ефірних потоках з білокам'яної столиці, яка знову претендує стати третім Римом». Щоправда, сьогодні наша телевізія все ще не позбулася синдрому вторинності і меншовартості. На цьому тлі актуально прозвучала пропозиція депутата Г. Ходоровського стосовно банку інформації чи бібліотеки парламенту. Звісно, що це зробило б наші закони більш життєвими.

Правда, під час обговорення проекту Закону про інформацію падало каміння і в журналістські городи. Скажімо, неодноразово наголошувалося на тенденційності, публікації деякими газетами неперевіреної інформації. На мій погляд, це почасти трапляється через відсутність українського Закону про пресу. Хоча треба звикати й до того, що в нас буде і бульварна, і опозиційна, і офіційна преса. А поки що, як слушно зауважив депутат А. Бондарчук, це «закон-піонер. Він буде своєрідним стовбуром правового дерева...». Власне, саме виходячи з цього депутати й прийняли в першому читанні проект Закону про інформацію.

Не внесло розбрату й питання про зауваження Президента до Закону про оренду. Щоправда, депутат О. Барабаш м'яко покритикував президентську юридичну службу. Він, приміром, сказав: «Виходить так, що президентське вето було накладено тільки на два закони — антимонопольний та про оренду. Це закони, яких так чекає наша економіка». Тому головуючому В. Гриньову довелося закликати утриматися від емоцій і політичних висловлювань. Після цього почалася конструктивна робота по обговоренню статей Закону. На мій погляд, консенсусу між депутатами та юридичною службою Президента таки було досягнуто.

Перед обідньою перервою парламентарії почали розгляд проекту Закону про плату за землю. Доповідь Голови Державного комітету по земельних ресурсах Б. Чепкова викликала численні запитання. Зрештою, саме через невизначеність земельної плати почасти гальмувалася земельна реформа на місцях. Як на мене, ключовими тут були питання: земельного податку, прав колишніх землевласників, ціни землі в карбованцях чи в валюті. Важливо, що ми не припустилися прибалтійської помилки, де колишні землевласники диктують свої умови. У нас же, за словами Бориса Чепкова, вони матимуть рівні права. Неодноразово поставало питання про те, наскільки малою чи великою є ціна на землю. Скажімо, чому Черкащина має платити за гектар ріллі більше, ніж сусідні області?

Поки що обговорення не віщує серйозної парламентської бурі. Натомість вселяє надію, що нарешті земля у нас матиме реальну ціну.

Віктор КОСАРЧУК, аграрний оглядач газети «Голос України».

РОЗВИВАЮТЬ ВІДНОСИНИ З КИЄВОМ

У Києві триває Міжрегіональний семінар з питань розвитку торгівлі та економічного співробітництва між країнами, що розвиваються, та державами - спадкоємницями СРСР, зокрема Україною. Проводиться він Комісією ООН з торгівлі й розвитку, Кабінетом міністрів України, Державним комітетом з науки і технології України та Інститутом наукових іновацій Українського відділення Всесвітньої лабораторії.

У роботі семінару беруть участь більш як 40 дипломатичних і торгових представників від 27 країн, що розвиваються, а також представники міністерств і торгово-промислових палат Білорусі, Молдови, Росії та України. Вони обговорюють питання, пов'язані зі змінами в системі зовнішньої торгівлі країн-спадкоємниць СРСР, знайомляться з правовими актами, що регламентують зовнішньоекономічну діяльність, аналізують перспективні напрями розширення торгово-економічного співробітництва. Особливо багато уваги в роботі семінару приділяється питанням інвестицій в Україну та проблемі їх законодавчої захищеності. Крім того, представникам країн, що розвиваються, надається інформація про діяльність та продукцію більш ніж 90 організацій, котрі хоч сьогодні можуть поставляти їм свою продукцію. Спеціалісти вважають, що саме серед країн третього світу ми можемо знайти імпортерів нашої продукції, оскільки вони перебувають приблизно на тому ж технологічному рівні, що й Україна.

Відкрив семінар віце-прем'єр-міністр України В. Ланової.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ УГОДИ ПРО МІЖДЕРЖАВНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Визнаючи, що Угода про міждержавне науково-технічне співробітництво, підписана від імені Уряду України 27 грудня 1991 року у місті Мінську (Республіка Білорусь), спрямована на розвиток співробітництва у сфері науково-технічного прогресу, а структури й організації, що створюватимуться згідно з цією Угодою, не є наддержавними, **постановляю:**

1. Погодитися з пропозицією держав — учасниць Угоди про міждержавне науково-технічне співробітництво щодо розташування міждержавної науково-технічної ради у столиці України — місті Києві.

2. Кабінету Міністрів України:

вирішити питання про розміщення у місті Києві Міждержавної науково-технічної ради та її Секретаріату;

щорічно передбачати кошти на оплату участі представників України в роботі Секретаріату Міждержавної науково-технічної ради.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
16 травня 1992 року

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ПРО НАДАННЯ ЧИННОСТІ ТИМЧАСОВІЙ УГОДІ ПРО ОХОРОНУ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

Визнаючи, що Тимчасова угода про охорону промислової власності, підписана від імені Уряду України 27 грудня 1991 року у місті Мінську (Республіка Білорусь), забезпечує розвиток власної патентної системи України і співробітництво у справі правової охорони об'єктів промислової власності з іншими державами — учасницями Угоди, а Міждержавна організація по охороні промислової власності, яка створюватиметься згідно з цією Угодою, не є наддержавною, **постановляю:**

1. Визнати, що раніше видані охоронні документи колишнього Союзу РСР на об'єкти промислової власності є чинними на території України.

2. Підтвердити, що правова нормативна база Тимчасової угоди про охорону промислової власності згідно з протоколом № 1 до цієї Угоди є чинною на території України.

3. Кабінету Міністрів України на період дії Тимчасової угоди про охорону промислової власності передбачати кошти на оплату участі України у роботі Міждержавної організації по охороні промислової власності згідно з протоколами до цієї Угоди.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
16 травня 1992 року

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ПРО УТВОРЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ КОЛЕГІЇ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ ТА ВІЙСЬКОВИХ РАД У ВІЙСЬКОВИХ ОКРУГАХ (ОПЕРАТИВНИХ КОМАНДУВАННЯХ), ОБ'ЄДНАННЯХ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

З метою забезпечення реалізації постанов Ради оборони України, колегіальності у виробленні рішень по керівництву Збройними Силами України **постановляю:**

1. Утворити Військову колегію Міністерства оборони України у такому складі:

міністр оборони України — голова колегії;

начальник Головного штабу Збройних Сил України — перший заступник міністра оборони України;

перший заступник міністра оборони України;

заступник міністра оборони України;

заступник міністра оборони по озброєнню — начальник озброєння Збройних Сил України;

заступник міністра оборони по тилу — начальник тилу Збройних Сил України;

заступник міністра оборони по кадрах — начальник Управління кадрів Збройних Сил України;

начальник соціально-психологічної служби Збройних Сил України;

перший заступник начальника Головного штабу Збройних Сил України.

2. Утворити військові ради у військових округах (оперативних командуваннях), об'єднаннях Військово-повітряних сил, Військово-морських сил, Сил протиповітряної оборони, РВСП у такому складі:

командуючий — голова військової ради;

представник Президента України в області;

голова Ради народних депутатів області, на території якої розташовані відповідні управління об'єднань;

начальник штабу — перший заступник командуючого;

перший заступник командуючого;

начальник соціально-психологічної служби.

За клопотанням відповідних командуючих до складу військових рад можуть призначатися наказом міністра оборони України:

заступник командуючого по озброєнню;

заступник командуючого по тилу;

командуючий повітряною армією (авіаційною групою);

командуючий району протиповітряної оборони.

3. Міністерству оборони України розробити проекти положень про Військову колегію та військові ради і подати їх на затвердження Кабінету Міністрів України.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ,
16 травня 1992 року

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРОЕКТ

ПРО НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИНИ В УКРАЇНІ

Верховна Рада України, відзначаючи спільність історичної долі всіх національностей, які проживають на території України, виходячи з життєвих інтересів української нації та всіх національностей в справі розбудови незалежної демократичної держави, визнаючи нерозривність прав людини і прав національностей, дотримуючись міжнародних зобов'язань стосовно національних меншин, приймає цей Закон з метою гарантування національним меншинам прав на вільний розвиток.

Стаття 1. Україна гарантує громадянам республіки незалежно від їхнього національного походження рівні громадянські, політичні, соціальні, економічні та культурні права і свободи, підтримує розвиток національної самосвідомості й самовиявлення.

Усі громадяни України користуються захистом держави на рівних підставах.

При забезпеченні прав осіб, які належать до національних меншин, держава виходить з того, що вони є невід'ємною частиною загальновизнаних прав людини.

Стаття 2. Громадяни України всіх національностей зобов'язані дотримуватись Конституції та законів України, оберігати її державний суверенітет і територіальну цілісність, поважати мови, культури, традиції, звичаї, релігійну самобутність українського народу та всіх національних меншин.

Стаття 3. До національних меншин належать групи громадян України, які не є українцями за національністю, виявляють почуття національної самоідентифікації та спільності між собою.

Стаття 4. Відносини, які виникають з приводу реалізації громадянами України прав і свобод, пов'язаних з їхньою приналежністю до національних меншин, регулюються Конституцією України, Декларацією прав національностей України, цим Законом, прийнятими на їх підставі іншими законодавчими актами, а також міжнародними договорами України.

Стаття 5. У Верховній Раді України, при необхідності в місцевих Радах народних депутатів, діють постійні комісії з питань міжнаціональних відносин, а в структурах виконавчих органів — відповідні підрозділи.

При місцевих Радах народних депутатів можуть утворюватися і функціонувати на громадських засадах дорадчі органи з представників національних меншин. Порядок формування цих органів визначається відповідними Радами народних депутатів.

Центральним органом державного управління в галузі міжнаціональних відносин є Міністерство у справах національностей України (Державний комітет у справах національностей України). При Міністерстві (Державному Комітеті) функціонує як дорадчий орган на громадських засадах Рада представників національних товариств України.

Стаття 6. Держава гарантує всім національним меншинам права на національно-культурну автономію, користування й навчання рідною мовою в державних навчальних закладах або через національні культурні товариства, розвиток національних культурних традицій, використання національної символіки, відзначення національних свят, сповідування своєї релігії, задоволення потреб у літературі, мистецтві, засобах масової інформації, створення національних культурних і навчальних закладів та будь-яку іншу діяльність, що не суперечить чинному законодавству.

Пам'ятки історії і культури національних меншин на території України охороняються законом.

Стаття 7. Держава забезпечує підготовку педагогічних, культурно-просвітницьких та інших національних кадрів через мережу навчальних закладів. Державні органи на основі міждержавних угод сприяють національним меншинам у підготовці спеціалістів в інших країнах.

Стаття 8. У роботі державних органів, громадських об'єднань, а також підприємств, установ і організацій, розташованих у місцях, де більшість населення становить певна національна меншина, може використовуватися її мова поряд з державною українською мовою.

Стаття 9. Громадяни України, які належать до національних меншин, обираються на рівних правах з іншими громадянами до органів державної влади всіх рівнів, мають право займати будь-які посади в органах державної влади і управління, на підприємствах, в установах і організаціях.

Стаття 10. Держава гарантує національним меншинам право на збереження життєвого середовища у місцях їхнього історичного і сучасного розселення. Питання про повернення на територію України представників депортованих народів вирішуються відповідними законодавчими актами та договорами України з іншими державами.

Стаття 11. Громадяни України мають право вільно обирати та відновлювати національність.

Примушення громадян у будь-якій формі до відмови від своєї національності не допускається.

Стаття 12. Кожний громадянин України має право на національні прізвище, ім'я та по батькові.

Громадяни мають право в установленому порядку відновлювати свої національні прізвище, ім'я та по батькові.

Стаття 13. Громадяни, які належать до національних меншин, вільні у виборі обсягу й форм здійснення прав, що надаються їм чинним законодавством, і реалізують їх особисто, а також через відповідні органи державної влади й управління та утворювані громадські об'єднання.

Участь або неучасть громадянина України, який належить до національної меншини, у громадському об'єднанні національної меншини не може служити підставою до обмеження його прав.

Стаття 14. Державні органи сприяють діяльності національних громадських об'єднань, які діють відповідно до чинного законодавства.

Національні громадські об'єднання мають право висувати своїх кандидатів у депутати на виборах органів державної влади відповідно до Конституції України, Законів про вибори народних депутатів України і депутатів місцевих Рад народних депутатів.

Стаття 15. У місцях компактного проживання національної меншини, яка становить більшість населення даної місцевості, може утворюватися національна адміністративно - територіальна одиниця (національний район, національне селище і національне село).

Стаття 16. Підставою для утворення національної адміністративно - територіальної одиниці є добровільне волевиявлення більшості населення, яке проживає у цій місцевості, шляхом місцевого референдуму. За результатами референдуму місцева Рада народних депутатів вносить подання до Верховної Ради України, яка вирішує питання, пов'язані із створенням відповідної національної адміністративно-територіальної одиниці.

В такому ж порядку вирішується питання про ліквідацію національної адміністративно-територіальної одиниці.

Створення національної адміністративно - територіальної одиниці не може використовуватися для перегляду державного кордону України.

Стаття 17. Ради народних депутатів національних адміністративно - територіальних одиниць поряд з вирішенням загальних питань місцевого самоврядування забезпечують національним меншинам участь в управлінні державними і громадськими справами, вільне використання рідної мови, створення умов для розвитку національної культури, традицій та побуту, відкриття національних дошкільних виховних і навчально-виховних закладів.

Стаття 18. Громадяни, які належать до національних меншин, національні громадські об'єднання мають право вільно встановлювати і підтримувати зв'язки з особами своєї національності та їхніми громадськими об'єднаннями за межами України, одержувати від них допомогу для задоволення мовних, культурних, духовних потреб, брати участь у діяльності міжнародних неурядових організацій.

Стаття 19. У державному бюджеті України передбачаються спеціальні асигнування для розвитку національних меншин.

Стаття 20. Україна сприяє розвиткові міжнародного співробітництва у забезпеченні й захисті прав та інтересів національних меншин, зокрема шляхом укладання й реалізації багатосторонніх і двосторонніх договорів у цій сфері.

Стаття 21. Будь-яке пряме чи непряме обмеження прав і свобод громадян за національною ознакою забороняється й карається законом.

Стаття 22. Якщо міжнародним договором України встановлено інші положення, ніж ті, які містяться в законодавстві України про національні меншини, то застосовується положення міжнародного договору.

Телеграфним рядком з Кіровограда

ГОРІЛА «ЧЕРВОНА ЗІРКА»

Велика пожежа спалахнула у механоскладальному цеху № 24 виробничого об'єднання «Червона зірка». В одній із ванн малярної дільниці несподівано загорілася фарба. Через деякий час вогонь вдалося загасити. Жертв немає, але цех довелося зупинити на ремонт. Ведеться слідство.

ХУЛІГАНСТВО ЧИ ПОЛІТИКА!

Тричі протягом трьох тижнів невідомі чинили напади на приміщення районного осередку Руху у Гайвороні. Останній — у ніч з 10 на 11 травня — перетворився на справжній погром. Побито вікна, викрадено меблі й сейф з документами, зірвано вивіску і державного прапора. А в цей час міліція затримала у Кіровограді робітника одного з підприємств Миколу П., який намагався підпалити одне з червоних полотнищ на приміщенні швейної фабрики.

ДЕНЬ ІЗРАЇЛЮ

Незвичне свято — день незалежності Ізраїлю відзначили в обласному центрі. У приміщенні синагоги спеціально підготовлена програма сподобалася не тільки євреям, а й гостям — представникам крайового Руху, УАПЦ, товариства «Просвіта». Адже їм чи не вперше випало насолоджуватися іскрометними танцями ансамблю «Блюмен», співом вихованців недільної єврейської школи, піснями на івриті, виконаними посланцями Ізраїлю.

ПОВЕРНЕННЯ ПОЕТА

Меморіальну дошку Василя Стуса відкрито в селі Таужному Гайворонського району на приміщенні місцевої школи. Тут восени 1959 року він починав учителювати, звідси його призвали до війська. Потім був страдницький шлях по тюрмах і таборах, передчасна смерть за межами України. Та все-таки він повернувся.

Микола ВОЛОК.

Так і живемо

НА ВСІХ МОВАХ ВСЕ МОВЧИТЬ

Є такий педагогічний журнал «Русский язык и литература в средних учебных заведениях Украины». Цьогорічний тираж 3—4 номерів становив 140 тисяч. Після деякого подорожчання і додаткової передплати тираж упав... до 3.5 тисяч! Винна — повта: хоч і було відповідне розпорядження, передплату не приймали. Можливо, 5—6 номери у світ не вийдуть, доведеться вчителям читати 7—8.

Це не антиросійська диверсія — бо аналогічний журнал «Українська мова і література..» постраждав не менше: було 57 тисяч, стало всього 7.

Власна інформація «ГУ».

Факт і коментар

ВІЙНА НА КАНАЛАХ

Посушливий травень додав проблем зрошенцям південних областей: почалася справжня відомча війна за воду. Перевірка спеціалістів показала, що деякі миколаївські господарства Жовтневого і Снігурівського районів значно перевищують ліміти забору води. Так, агрофірма імені Карла Маркса замість належних 600 літрів бере понад 1100 літрів за секунду. Радгосп ж нижньої частини самого Снігурівського району — ще більше, а сусідні херсонські господарства терплять гостру нестачу життєдайної вологи. Це примусило представника Президента по Білозерському району Олександра Гонтаря звернутися по допомогу і до корпункту «Голосу України».

— Спроба навести порядок нічого не дала,— повідомив начальник відділу природокористування управління Інгулецької зрошувальної системи Микола Вербицький.— Надлімітники погрожують нашим регулювальникам фізичною розправою, як це було на розподільчому каналі № 1. Керівники управлінь Жовтневої та Снігурівської систем теж, видно, заплющують очі на порушення.

— Водокористувачі забувають, що беруть воду не тільки з Інгульця, а й з Дніпра,— розповів начальник облмеліоводгоспу на Херсонщині Олександр Жаров.— Тому апетити треба вгамувати. До врегулювання поливної війни мають, на мою думку, підключитися представники Президента по областях Олександр Мельников і Анатолій Кінах.

Додамо, що Дніпро буквально розтаскується по різних регіонах. Тільки у Крим за найскромнішими підрахунками йде щосекунди 190 кубометрів води. Водночас хліборобам південних районів Херсонщини її все ще не вистачає. У найбільш посушливих місцях врожай озимих культур під загрозою.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Миколаївська область.

Нарешті

«ГОЛОС УКРАЇНИ» В КІОСКАХ КРИМУ

Близько двох тисяч передплатників має газета Верховної Ради України в Криму. Нарешті вона вперше з'явилася в продажу. Ніби прорвано блокаду українських видань. Адже досі в кіосках ми бачили «Российскую газету», «Волжские новости», «Независимую балтийскую газету»... А от українські газети та журнали місцеві розповсюджувачі преси не дуже полюбляли.

Будемо сподіватися, що це вже минулося.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

Щось новеньке

АЛЛО, ПРОНІН СЛУХАЄ

Цей Пронін, як і герой багатьох детективів та анекдотів, швидко відгукнеться на ваш телефонний дзвінок у будь-яку пору ночі. Якщо ви, правда, мешкаєте в Дніпропетровську. І якщо вам приспічило, даруйте, випити, погомоніти з друзями не за порожнім столом чи прийняти нежданих гостей з пляшкою.

Коротше, в Дніпропетровську виникла фірма, яка надає ще не звичну для нашого громадського харчування послугу: на термінове замовлення в нічний час негайно постачає спиртні напої та закуску. Клієнтам це обходиться не дешево, але чим не пожертвуєш, коли справді забажаєш шампанського чи горілки з перцем о третій ночі!

Працює у фірмі три чоловіки. Два розвозять замовлення, а начальник Дмитро Пронін чергує на телефоні.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

Отакої

ПОКАЖІТЬ ЛИЧКО, МАЕСТРО

Ша, Париж, Нью-Йорк і Лондон! Вашим законодавцям моди до наших... Ваші прошили джинси подвійним швом — подавай їм всесвітні аплодисменти. За що, питається? Коли ниток — нема куди дівати, можна і потрійним прошити. А ти без ниток фасон держи. Наші — держать. Бачили кеди без фістонів? Крик сезону! Користуються попитом, тому що: по-перше, доступні (58 купонів сьогодні не гроші), по-друге, наступна модель може виявитися без шнурків або навіть без підметок.

Але автор не вимагає аплодисментів. Який скромний! А мені так кортить подивитись йому в очі...

Марина ДЯТЛОВА.

Традиції

НА СВЯТІ ДОБРИХ СЕРДЕЦЬ

Над територією Центру виставок і ярмарків України майорів прапор товариства Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, день народження якого відзначала міжнародна громадськість. Організатори подбали про те, щоб цей день перетворився для киян і гостей столиці, підприємців міста у справжнє свято добрих сердець. У павільйонах Центру пройшли презентація і продаж продукції художніх студій Палацу дітей та юнацтва Старокиївського району, торгового дому «Зварювання», фірм «Електрон» і «Ортекс», велелюдно було на виставці декоративних собак, влаштованій асоціацією кінологів, на конкурсі медсестер милосердя, біля казанів з козацьким кулішем, який розливався безплатно.

— Міняються часи і смаки, але незмінними залишаються загальнолюдські цінності,— сказала заступник голови Національного комітету товариства Червоного Хреста і Червоного Півмісяця Надія Лапко,— і нинішнє свято, яке не залишило байдужими киян і гостей столиці, це підтверджує.

Сергій ВУСАТИЙ.

Реалії

ЗДАЛИ НА КОВБАСИ...

До 1917-го року на території теперішнього радгоспу Павлопільський Тельманівського району налічувалося понад 1,5 тисячі коней. Кілька років тому вирішили відродити колишню славу конярства. Придбали за чималу суму породистого жеребця, та йому б ще подругу-конячку... Але — певне, не знайшлося у господарстві гро-

«ЦИГАНСЬКА ВАТРА»

Вперше

Під такою назвою вперше на Закарпатті відбулося обласне свято циганського народного мистецтва. Як наголосив один із співголів недавно створеного товариства «Рома» Йосип Адам, проведення свята стало можливим тільки у вільній та незалежній Україні, де неухильно проводиться курс на гарантовані рівні права всім націям і народностям.

На Закарпатті нині проживає понад 12 тисяч циган. Чимало серед них і самобутніх талантів. Досьогодні живе пам'ять про хлопчину з Мукачева Люлу Шівака, якого фахівці називали майбутнім українським Паганіні. Учасники свята розповіли мені про його єдиний авторський концерт у Ленінграді: він віртуозно відіграв перше відділення і залишав сцену під нестихаючі овації зачарованої публіки. Та до роздягальні не дійшов: серце не витримало надлюдського напруження почуттів, які вкладав у музику...

Багато слів визнання почув також про лауреатів тоді ще всесоюзного конкурсу джазових виконавців Вільгельма Папа, піаністів — Етеллу Чуприк, самодіяльного композитора Ернеста Бучка, художника-аматора з Мукачева Йосипа Балога... До речі, твори останнього демонструвалися прямо на галявині в парку, де проходило дійство.

За звичаєм, з найкращих музикантів був обраний «циганський барон», якому вручили відповідну атрибутику — велику барвисту хустку і уквітчаний капелюх.

Привітати господарів свята прийшли й українські фольклорні групи, родинний ансамбль Лукачів з Пряшева (щоб взяти участь у цьому святі, словацькі гості відмовилися від запрошення на весілля, де їм пропонували солідну грошову винагороду).

Кращих з кращих відзначили спеціальними призами, а завершилося свято загальним циганським балом.

— Сподіваємось, що воно стане традиційним, — говорить другий співголова товариства «Рома» Алалар Адам. — Дуже хотілося б, аби «Циганська ватра» засвітила ще не один самобутній талант.

Микола ГОРВАТ.

Ужгород

Романтика

В АФРИЦІ МОРЕ ОСЬ ТАКОЇ ШИРИНИ!

Помиляється той, хто думає, що тільки батьки втікають від дітей. Діти теж тікають. І від батьків, та частіше — за романтикою. Діди наші втікали з дому, бо мріяли про фронтові подвиги, батьки марили цілиною, нашому поколінню дістався БАМ, а нашим дітям — увесь світ. Ну що утримає підлітка у якомусь там, наприклад, Хоролі, де не те що моря — річки поганенької немає? Коли б в Африку гайнути... Лежиш собі на березі океану, банани їси. Краса! Довго чи ні отак собі думали п'ятнадцятирічний Слава Кулішенко, тринадцятирічні Женя Шовгеня та Володя Качаненко, але рушили у далеку дорогу, залишивши записку: «Поїхали в Африку до Тарзана». Батьки — в міліцію, міліція — до людей: «Допоможіть, хто бачив, знайти втікачів». Тиждень тривали пошуки, хлопці тим часом вже вибралися «за кордон». Затримали романтиків аж у Батумі.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

Малюнок Євгена САМОЙЛОВА.

Реклама

Ракурс

Факт і коментар

А НА КАНАЛАХ

ентаря зверну-
ногу і до кор-
у України».
навести поря-
дала,— пові-
ик відділу пр
управління
рошувальної си-
Вербицький.—
погрожують на-
альникам фі-
ою, як це бу-

ло на розподільчому каналі № 1. Керівники управлінь Жовтневої та Снігурівської систем теж, видно, заплющують очі на порушення.

— Водокористувачі забувають, що беруть воду не тільки з Інгульця, а й з Дніпра,— розповів начальник облмеліоводгоспу на Херсонщині Олександр Жаров.— Тому апетити треба вгамувати. До врегулювання поливної війни мають, на мою думку, підключитися представники Президента по областях Олександр Мельников і Анатолій Кінах.

Додамо, що Дніпро буквально розтаскується по різних регіонах. Тільки у Крим за найскромнішими підрахунками йде щосекунди 190 кубометрів води. Водночас хліборобам південних районів Херсонщини її все ще не вистачає. У найбільш посушливих місцях врожай озимих культур під загрозою.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Миколаївська область.

Ракурс

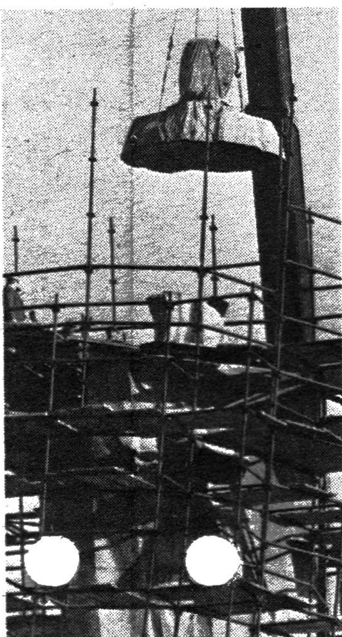

І ЛЕНІН ТАКИЙ ГОЛУБИЙ...

Мого приятеля Аліка оце недавно занесло на один склад. І серед всілякого канцелярського добра уздрів він там добре знайому фігуру вождя світового пролетаріату. Зріст — трохи менший від натурального. Але що це?! Статуя була дбайливо пофарбована у веселенький небесний колір. «От що з нами виробляють дефіцити!» — філософськи за... ив мій прият...

Христофор ...РУША.

...ИИ»
...ИМУ

а Верховної Ра-
лася в продажу.
же досі в кіос-
новости», «Неза-
газети та журна-
обляли.
айдр ПІЛАТ.

...УХАЄ

ермінове замов-
ний час негайно
тні напої та за-
ам це обходить-
але чим не по-
ли справді за-
ампанського чи
ерцем о третій
фірмі три чоло-
возвозять замов-
альник Дмитро
є на телефоні.
Микола
ЧИПОРЕНКО.
ровськ.

Традиції

НА СВЯТІ ДОБРИХ СЕРДЕЦЬ

Над територією Центру виставок і ярмарків України майорів прапор товариства Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, день народження якого відзначала міжнародна громадськість. Організатори подбали про те, щоб цей день перетворився для киян і гостей столиці, підприємців міста у справжнє свято добрих сердець. У павільйонах Центру пройшли презентація і продаж продукції художніх студій Палацу дітей та юнацтва Старокиївського району, торгового дому «Зварювання», фірм «Електрон» і «Ортекс», велелюдно було на виставці декоративних собак, влаштованій асоціацією кінологів, на конкурсі медсестер милосердя, біля казанів з козацьким кулішем, який розливався безплатно.

— Міняються часи і смаки, але незмінними залишаються загальнолюдські цінності,— сказала заступник голови Національного комітету товариства Червоного Хреста і Червоного Півмісяця Надія Лапко,— і нинішнє свято, яке не залишило байдужими киян і гостей столиці, це підтверджує.

Сергій ВУСАТИЙ.

Реалії

ЗДАЛИ НА КОВБАСИ...

До 1917-го року на території теперішнього радгоспу Павлопільський Тельманівського району налічувалося понад 1,5 тисячі коней. Кілька років тому вирішили відродити колишню славу конярства. Придбали за чималу суму породистого жеребця, та йому б ще подругу-конячку... Але — певне, не знайшлося у господарстві гро...

... В резул... коня відправили на ...сокомбінат. «По-господарськи» підрахувавши, що 1 кілограм ковбаси повинен коштувати мінімум 500 карбованців.

Юрій ДОЦЕНКО.
Донецька область.

ЦИГАНСЬКА ВАТРА»

назвою вперше
ті відбулося об-
циганського на-
тецтва. Як наго-
із співголів не-
ного товариства
п Адам, прове-
стало можливим
ий та незалеж-
де неухильно
курс на гаран-
права всім на-
ностям.
ратті нині про-
12 тисяч циган.
них і самобут-
Досьогодні жи-
про хлопчину з
Люлю Шівака.
ці називали май-
инським Пагані-
свята розпові-
про єдиний ав-
концерт у Ленін-
ртуозно відіграв
ення і залишав

Вперше

сцену під нестихаючі овації зачарованої публіки. Та до роздягальні не дійшов: серце не витримало надлюдського напруження почуттів, які вкладав у музику...

Багато слів визнання почув також про лауреатів тоді ще всесоюзного конкурсу джазових виконавців Вільгельма Папа, піаністів — Етеллу Чуприк, самодіяльного композитора Ернеста Бучка, художника-аматора з Мукачева Йосипа Балога... До речі, твори останнього демонструвалися прямо на галявині в парку, де проходило дійство.

За звичаєм, з найкращих музикантів був обраний «циганський барон», якому вручили відповідну атрибутику — велику барвисту хустку і уквітчаний капелюх.

Привітати господарів свята прийшли й українські фольклорні групи, родинний ансамбль Лукачів з Пряшева (щоб взяти участь у цьому святі, словацькі гості відмовилися від запрошення на весілля, де їм пропонували солідну грошову винагороду).

Кращих з кращих відзначили спеціальними призами, а завершилося свято загальним циганським балом.

— Сподіваємось, що воно стане традиційним, — говорить другий співголова товариства «Рома» Алалар Адам. — Дуже хотілося б, аби «Циганська ватра» засвітила ще не один самобутній талант.

Микола ГОРВАТ.
Ужгород

ЦЕНТР ГРОМАДСЬКИХ ЗВ'ЯЗКІВ МВС УКРАЇНИ ПОВІДОМЛЯЄ:

Відбувся другий етап установчої конференції профспілки атестованих співробітників органів внутрішніх справ України. На порядку денному було питання про вибори керівних органів профспілки та інші.

Головою профспілки атестованих співробітників органів внутрішніх справ України обрано Карасика Володимира Олексійовича, підполковника міліції, заступника начальника відділу міліції по охороні метрополітену Києва. Також обрано Раду профспілки, ревізійну комісію, головою якої затверджено Гору Віталія Харитоновича, полковника міліції, заступника начальника управління карного розшуку МВС України.

Романтика

В АФРИЦІ МОРЕ ОСЬ ТАКОЇ ШИРИНИ!

Помиляється той, хто думає, що тільки батьки втікають від дітей. Діти теж тікають. І від батьків, та частіше — за романтикою. Діди наші втікали з дому, бо мріяли про фронтові подвиги, батьки марили цілиною, нашому поколінню дістався БАМ, а нашим дітям — увесь світ. Ну що утримає підлітка у якомусь там, наприклад, Хоролі, де не те що моря — річки поганенької немає? Коли б в Африку гайнути... Лежиш собі на березі океану, банани їси. Красота! Довго чи ні отак собі думали п'ятнадцятирічний Слава Кулішенко, тринадцятирічні Женя Шовгеня та Володя Качаненко, але рушили у далеку дорогу, залишивши записку: «Поїхали в Африку до Тарзана». Батьки — в міліцію, міліція — до людей: «Допоможіть, хто бачив, знайти втікачів». Тиждень тривали пошуки, хлопці тим часом вже вибралися «за кордон». Затримали романтиків аж у Батумі.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.
Малюнок Євгена САМОЙЛОВА.

Реклама

Зустріч керівників країн СНД у Ташкенті стала подією, яка привернула цими днями найбільшу увагу світових засобів масової інформації. І практично всі вони відзначають, що головним результатом ташкентських переговорів стало підписання шістьма республіками Договору про колективну безпеку.

Однак зарубіжні видання водночас зазначають, що, за словами британської «Таймс», «відсутність п'яти з одинадцяти лідерів співдружності, в тому числі Президента України Л. Кравчука, применшила значення цього документа». На думку «Вашингтон пост», це сталося тому, що «немало договорів було підписано і знехтувано з часу розпаду Радянського Союзу, і багато країн відмовилися підписати угоду».

Шестисторонній пакет, розмірковує далі газета, також ясно демонструє: в співдруж-

Справи бізнесові

ПИВО ЦІЛОДОБОВО

Перший в Естонії цілодобовий пивбар відкрито в Таллінні. Його власник — акціонерне товариство «Комекс». Російському комерційному банку «Московія» належить 40 процентів статутного капіталу, 10 — фірмі з Люксембургу і 50 процентів — естонському приватному капіталові.

Тут пропонують обіди для ділових людей, спокійні вечори і приємне проведення часу вночі. Обслуговування — за валюту.

Олександр ЧЕРЕВЧЕНКО.
Таллінн.

Погляд

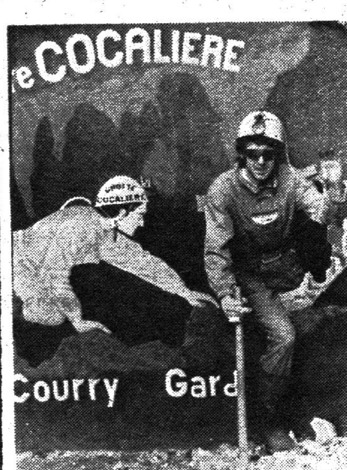

НОВЕ ПОМЕШКАННЯ... ПЕЧЕРА!

— І досить непогане,— вважає французький спелеолог Беррі. Він провів там у добровільному ув'язненні 113 днів. Єдине, що йому заважало після появи на земній поверхні, це надлишок світла. Спелеолог кілька днів носив сонцезахисні окуляри.

Експеримент дав можливість ученому дослідити відчуття і реакції людини, якої довгий час було позбавлено звичного та зручного середовища проживання.

Фото: АФП — ІТАР — ТАРС.

І РОЗІЙШЛ... ПО ПОЛЮС...

СВІТОВІ ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФО... ТАШКЕНТСЬКУ ЗУСТРІЧ

ності не будуть рівноправно зв'язані всі її одинадцять учасників. Скоріше за все колишні компоненти Радянського Союзу з'єднуватимуться і роз'єднуватимуться на основі їх власних економічних, політичних і воєнних інтересів.

Японська «Асахі», в свою чергу, констатує: «Укладення Договору про колективну безпеку свідчить, що СНД за п'ять місяців існування зазнало іс-

тотних нев
самої дум
німецька
яка назва
річ «свого
солідарно
азіатським
цій ситуа
зької «Фі
очолить п
писав угод
Отже,
хі», «появ

Униз Дністром, у напрямку Дубоссар та Рибниці, пливуть вінки квітів. На березі тисячоголосим хором лунає українська пісня. Таким квітковим мостом дружби, прокладеним між лівим і правим берегами, закінчилося перше народне віче українців Придністров'я, що відбулося минулого тижня у старовинному українському селі Рашків, поблизу Кам'янки. Сюди прибули делегації від усіх українських громад Придністров'я, всього близько шести тисяч чоловік. Але того дня на полі рашківського стадіону говорили не тільки українською, а й російською, молдовською, німецькою і англійською мовами. На зібрання були запрошені представники політичних партій і рухів громадських і релігійних організацій, засобів масової інформації з багатьох держав.

Скликане з ініціативи Спілки українців Придністров'я, віче звернулося до Президента, Верховної Ради, уряду, та народу України з проханням надати українцям Лівобережжя, зокрема, економічну й гуманітарну допо-

Відгом...

М... МІЖ... БЕ...

могу. До
створено
тет з гу
українця
Серед й
раїнська
ний рух
«Україна
Українсь
Спілці у
ров'я ці
редали п
ні посібн
класів,
з україн
На за
сандр Бу
раїнців
зав:

Сесія скасу... антиконстит...

Позачергова сесія Верховної Ради Азербайджану обговорила заяву голови парламенту Ягуба Мамедова і прийняла його відставку. Потім депутати перейшли до розгляду питання про обрання нового голови. Висувалися кандидатури голови постійної Комісії Національної Ради із зарубіжних питань, заступника голови НФА Іси Гамбарова і заступника Голови Верховної Ради Азербайджану, голови Верховного Меджлісу Нахічеванської Автономної Республіки Гейдара Алієва. Решта кандидатів взяли самовідвід. Але тому, що Алієв не був присутній на сесії, за регламентом не можна було його прізвище

внести
депутаті
тому, ц
даром
й запит
балотува
сля нев
оголоше
до Аліє
запропо
сідання
За підс
ця проп
підтрим
тути. У
но пріз
Гамбар
свої гол
путатів
ловою
но з К
кі. пов

Болгарія має намір підписати політичні договори з Росією, Україною, Білоруссю та Молдовою, повідомила газета «24 часа».

* * *

За даними соціологічних досліджень, 35 відсотків прихильників Союзу демократичних сил і 61,6 відсотка — Болгарської соціалістичної партії вважають, що в країні не повинно бути ні бідних, ні багатих. На запитання, як вам живеться, в січні, лютому і березні відповіли «важко» 30, 40 і 42 відсотки анкетованих, відповідно.

* * *

Через чотири роки Козлодуйська АЕС стане набагато на-

дійнішо
раму її
ну груп
америка
ходженн
розмірі
ларів ф
ний ба
банк р
ку. Ант
система
енергоба
мільйон
— 25,
кожного
12 міль

Відте
на» під
гори В

ЕНІН
ГОЛУБИЙ...

теля Аліка оце не-
о на один склад.
якого канцелярсь-
уздрів він там до-
фігуру вождя сві-
етаріату. Зріст —
й від натурально-
це! Статуя була
фарбована у ве-
небесний колір,
ами виробляють
— філософськи за-
рият.
тофор ГРУША.

ул коня від-
сокомбінат.
рськи» підраху-
кілограм ковба-
коштувати міні-
рбованців.
ній ДОЦЕНКО.
область.

МАДСЬКИХ
МВС УКРАЇНИ
ЛЯЄ:

другий етап уста-
ференції профспіл-
них співробітників
трішніх справ Ук-
порядку денному
ня про вибори ке-
нів профспілки

профспілки атес-
вробітників орга-
ніх справ Украї-
Карасика Володи-
сійовича, підпол-
заступника
відділу міліції
метрополітену
ож обрано Раду
ревізійну комі-
о якої затверджe-
талія Харитонови-
жба міліції, зас-
зальника управ-
ого розшуку МВС

ОМ"
иєві
ті:
фіси;
ицтво;
дичне
ться.

І РОЗІЙШЛИСЯ ПО ПОЛЮСАХ...

СВІТОВІ ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ТАШКЕНТСЬКУ ЗУСТРІЧ

Зустріч керівників країн СНД у Ташкенті стала подією, яка привернула цими днями найбільшу увагу світових засобів масової інформації. І практично всі вони відзначають, що головним результатом ташкентських переговорів стало підписання шістьма республіками Договору про колективну безпеку.

Однак зарубіжні видання водночас зазначають, що, за словами британської «Таймс», «відсутність п'яти з одинадцяти лідерів співдружності, в тому числі Президента України Л. Кравчука, применшила значення цього документа». На думку «Вашингтон пост», це сталося тому, що «немало договорів було підписано і знехтувано з часу розпаду Радянського Союзу, і багато країн відмовилися підписати угоду».

Шестисторонній пакет, розмірковує далі газета, також ясно демонструє: в співдружності не будуть рівноправно зв'язані всі її одинадцять учасників. Скоріше за все колишні компоненти Радянського Союзу з'єднуватимуться і роз'єднуватимуться на основі їх власних економічних, політичних і воєнних інтересів.

Японська «Асахі», в свою чергу, констатує: «Укладення Договору про колективну безпеку свідчить, що СНД за п'ять місяців існування зазнало істотних негативних змін». Такої самої думки дотримується й німецька телепрограма ЦДФ, яка назвала ташкентську зустріч «свого роду демонстрацією солідарності Росії з середньоазіатськими республіками». У цій ситуації, за словами паризької «Фігаро», саме Україна очолить групу тих, хто не підписав угоду.

Отже, пише та сама «Асахі», «поява двополюсної структури може мати далекі наслідки», а «Токіо сімбун» висловлює думку, що за таких умов «стала реальністю криза — розпад СНД».

Британська «Дейлі телеграф» і французька «Юманіте» назвали зустріч «найкоротшою, найменше результативною» і «урізаною». Причина — відсутність глав п'яти держав. Зазначається, що багато важливих питань залишилися відкритими (зокрема, про єдиний карбованцевий простір). За словами американської телекомпанії Ен-Бі-Сі, підписано тільки другорядні угоди, котрі не просунули СНД далеко вперед. Але, як зазначила німецька телепрограма АРД, важливо те, що представники країн співдружності вперше принципово домовилися про скорочення звичайних озброєнь.

Такі відгуки на нараду в Ташкенті.

Олексій ЄВСІКОВ.

Експрес-новини

Міністр закордонних справ Росії Козирєв припинив свою поїздку по шести республіках колишньої Югославії і повернувся до Москви у зв'язку з невідкладними обставинами. Перед цим він провів переговори з керівництвом Сербії і Чорногорії, а також з урядом Боснії і Герцеговини в Сараєво.

Тим часом у Лісабоні відновила свою роботу конференція по Боснії і Герцеговині, яка проходить під егідою ЄС. Бої в республіці тривають.

Представники ЄС, Міжнародного Червоного Хреста і верховний комісар ООН у справах біженців зустрілися у Відні для обговорення проблем біженців з Боснії і Герцеговини, яких сьогодні нараховується більш як мільйон.

* * *

Словенія підписала в Женеві угоду про співробітництво з Європейською асоціацією вільної торгівлі (ЄАВТ). Представники ЄАВТ заявили, що підписання документа є кроком на шляху укладення Словенії з цією організацією угоди про вільну торгівлю. Подібну угоду вже підписано з Чехо-Словаччиною. Переговори про підписання угоди ведуться з Польщею і Угорщиною. До ЄАВТ входять: Австрія, Швеція, Швейцарія, Фінляндія, Норвегія, Ісландія та Ліхтенштейн.

* * *

У Брюсселі відкрилася організована НАТО нарада з конверсії і оборонної промисловості. У ній беруть участь представники країн — членів Північноатлантичного союзу, східноєвропейських країн і колишніх радянських республік.

* * *

Уряди ряду західних країн заявили протест проти атак таїландських військовослужбовців на учасників продемократичних демонстрацій у Бангкоку. МЗС Великобританії викликав у цьому зв'язку посла Таїланду в Лондоні. Уряд США відмінив заплановані спільні військові навчання з таїландськими збройними силами, заявивши, що насильне придушення демонстрації зробило нормальні відносини з таїландським урядом неможливими. ЄС повідомило, що стежить за подіями в Таїланді, проте поки не планує припинення відносин з цією країною.

* * *

Завтра у Лісабоні відкривається Міжнародна конференція з подання допомоги СНД. Керівництво ЄС запросило на конференцію глав зовнішньополітичних відомств усіх колишніх радянських республік. Головна мета — забезпечити продовольчу і медичну допомогу населенню СНД, а також скоординувати зусилля на сприяння структурній перебудові економіки, розрахованої на довгий період.

Справи бізнесові

ПИВО ЦІЛОДОБОВО

Перший в Естонії цілодобовий пивбар відкрито в Таллінні. Його власник — акціонерне товариство «Комекс». Російському комерційному банку «Московія» належить 40 процентів статутного капіталу, 10 — фірмі з Люксембургу і 50 процентів — естонському приватному капіталові.

Тут пропонують обіди для ділових людей, спокійні вечори і приємне проведення часу вночі. Обслуговування — за валюту.

Олександр ЧЕРЕВЧЕНКО.

Таллінн.

Погляд

НОВЕ ПОМЕШКАННЯ... ПЕЧЕРА!

— І досить непогане,— вважає французький спелеолог Баррі. Він провів там у добровільному ув'язненні 113 днів. Єдине, що йому заважало після появи на земній поверхні, це надлишок світла. Спелеолог кілька днів носив сонцезахисні окуляри.

Експеримент дав можливість ученому дослідити відчуття і реакції людини, якої довгий час було позбавлено звичного та зручного середовища проживання.

Фото: АФП — ІТАР — ТАРС.

Відгомін події

МІСТ МІЖ ДВОМА БЕРЕГАМИ

Униз Дністром, у напрямку Дубоссар та Рибниці, пливуть вінки квітів. На березі тисячоголосим хором лунає українська пісня. Таким квітковим мостом дружби, прокладеним між лівим і правим берегами, закінчилося перше народне віче українців Придністров'я, що відбулося минулого тижня у старовинному українському селі Рашків, поблизу Кам'янки. Сюди прибули делегації від усіх українських громад Придністров'я, всього близько шести тисяч чоловік. Але того дня на полі рашківського стадіону говорили не тільки українською, а й російською, молдовською, німецькою і англійською мовами. На зібрання були запрошені представники політичних партій і рухів громадських і релігійних організацій, засобів масової інформації з багатьох держав.

Скликане з ініціативи Спілки українців Придністров'я, віче звернулося до Президента, Верховної Ради, уряду, та народу України з проханням надати українцям Лівобережжя, зокрема, економічну й гуманітарну допомогу. До речі, в Україні вже створено Громадський комітет з гуманітарної допомоги українцям Придністров'я. Серед його засновників: Українська Рада миру, Народний рух України, товариства «Україна» й «Просвіта». Український Фонд культури. Спілці українців Придністров'я ці організації уже передали підручники й навчальні посібники для українських класів, книги й відеофільми з української історії.

На закінчення віче Олександр Бут, голова Спілки українців Придністров'я, сказав:

— Ми закриваємо наш форум і сподіваємося, що Україна й українці будуть віднині звати нас братами й сестрами, рідними по крові, рівними за правами на щасливе життя на своїй землі. Ми ладні жити у Молдові, а визнання федеративного статусу Придністров'я могло б стати гарантом від нових насильницьких переділів наших земель.

Українці Придністров'я збиралися на віче. Воно починалося з хвилини мовчання у пам'ять тих, чиї портрети у чорному обрамленні нагадували присутнім, що придністровською землею блукає смерть. А закінчилося піснею надії й мостом із квітів.

Сергій ДАНИЛЕНКО.

Для тих, хто хоче фінансово підтримати Спілку українців Придністров'я, уточнюємо поданий раніше у «Голосі України» (№ 87) її розрахунковий рахунок: 000700236 в Лучкомбанку м. Котовська Одеської області МФО 328339, кореспондентський рахунок 000161104.

Подробиці

Сесія скасувала антиконституційні рішення

Позачергова сесія Верховної Ради Азербайджану обговорила заяву голови парламенту Ягуба Мамедова і прийняла його відставку. Потім депутати перейшли до розгляду питання про обрання нового голови. Висувалися кандидатури голови постійної Комісії Національної Ради із зарубіжних питань, заступника голови НФА Іси Гамбарова і заступника Голови Верховної Ради Азербайджану, голови Верховного Меджлісу Нахічеванської Автономної Республіки Гейдара Алієва. Решта кандидатів взяли самовідвід. Але тому, що Алієв не був присутній на сесії, за регламентом не можна було його прізвище внести в бюлетені. Частина депутатів усе ж наполягли на тому, щоб зв'язатися з Гейдаром Алієвим по телефону й запитати, чи згоден він балотуватися на цей пост. Після невеликої перерви було оголошено, що додзвонитися до Алієва не вдалося. Було запропоновано перенести засідання на наступний день. За підсумками голосування ця пропозиція не одержала підтримки більшості депутатів. У бюлетені було включено прізвище 35-річного Іси Гамбарова, за якого віддали свої голоси 90 відсотків депутатів. Він і став новим Головою Верховної Ради. Згідно з Конституцією республіки, повноваження Президента до виборів автоматично переходять до нього.

Також були внесені зміни у конституційний Закон Азербайджану «Про Національну Раду Верховної Ради», згідно з якими Національній Раді передані всі повноваження парламенту. Разом з тим статус усіх народних депутатів вирішено зберегти до закінчення терміну їхніх повноважень. Сесія також вирішила визнати антиконституційні постанови, прийняті на позачерговій сесії Верховної Ради 14 травня, такими, які втратили силу.

Ровшан АЛІЄВ.

Баку.

Болгарський калейдоскоп

Болгарія має намір підписати політичні договори з Росією, Україною, Білоруссю та Молдовою, повідомила газета «24 часа».

* * *

За даними соціологічних досліджень, 35 відсотків прихильників Союзу демократичних сил і 61,6 відсотка — Болгарської соціалістичної партії вважають, що в країні не повинно бути ні бідних, ні багатих. На запитання, як вам живеться, в січні, лютому і березні відповіли «важко» 30, 40 і 42 відсотки анкетованих, відповідно.

* * *

Через чотири роки Козлодуйська АЕС стане набагато надійнішою і безпечнішою. Програму її модернізації, розроблену групою експертів на чолі з американцем болгарського походження Пітером Яневим, у розмірі 100—120 мільйонів доларів фінансуватиме Міжнародний банк або Європейський банк реконструкції та розвитку. Антиземлетрусна бункерна система, яка з'єднає чотири енергоблоки, коштуватиме 35 мільйонів доларів, два фільтри — 25, а система охолодження кожного реактора обійдеться у 12 мільйонів доларів.

* * *

Відтепер у резиденції «Бояна» під Софією біля підніжжя гори Вітоша проживатимуть президент, віце-президент, прем'єр та голова Народних зборів. Вони займуть дачі колишніх членів політбюро ЦК БКП. До речі, до цих пір Президент Желю Желев мешкав у двокімнатній квартирі.

* * *

У приватній поїздці в Софії побувала Шулоамат Шамір, дружина прем'єр-міністра Ізраїлю. Журналістам вона сказала: «Із Софії я виїхала з ранцем за плечима, а повернулася урядовим літаком». У 1941 році 18-літня Шулоамат залишила свою батьківщину — Болгарію. Цікаво, що Болгарія — одна з небагатьох країн Європи, де під час другої світової війни не було розстріляно жодного єврея.

* * *

У Софійському аеропорту співробітники держбезпеки ретельно обшукали Євгенію Живкову, внучку Тодора Живкова, яка поверталася з приватної поїздки до Італії. Як сказала пані Живкова журналістам, «митники» сподівалися знайти у неї номери рахунків її діда в іноземних банках. Колишній диктатор заперечує, що має гроші за кордоном.

Підготував **Василь ЖУКІВСЬКИЙ.**

КОЖНІЙ ВЛАДІ СВОЇ ФУНКЦІЇ

ПРО РАДИ, ПРЕДСТАВНИКІВ ПРЕЗИДЕНТА, ДЕРЖАВНУ АДМІНІСТРАЦІЮ ТА... ВІДВЕРТІ ІНСИНУАЦІЇ

Тривалий час вважалося, що Ради — єдина, найбільш повна, доцільна і прийнятна форма державної влади й управління. Саме вважалося, бо насправді органами державної влади Ради ніколи не були. За ними залишалася лише зовнішня атрибутика влади, а насправді все вирішувалося в компартійних структурах.

Після прийняття Декларації про державний суверенітет України, в якій чітко сказано, що влада має ділитися на законодавчу, виконавчу і судову, виникла необхідність по-новому осмислити всю систему організації влади. Отож і постало питання: до якої структури державної влади слід відносити місцеві Ради народних депутатів? Адже вони не наділені законодавчими повноваженнями, не є суто виконавчими органами, не властиві їм, зрозуміло, й судові функції. Відповідь дав Закон України «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування» у новій редакції. Із Закону випливає, що Ради народних депутатів є представницькими органами громадян, органами місцевого і регіонального самоврядування.

Як відомо, Закон про місцеві Ради народних депутатів та місцеве самоврядування у попередній редакції (грудень 1990 року) дехто сприйняв спрощено чи навіть викривлено, вбачаючи в ньому передусім декретування права на автономізацію. Але ж, оголосивши себе автономною територією, село, селище, місто, їх Ради, прикриваючись місцевими інтересами, нехтували закони.

Припускаю, що закон, про який йдеться, не в усьому досконалий. Однак, безумовно, реалізація його положень за вибірковим принципом не тільки вдосконалює закон, а взагалі зводить нанівець усе корисне, що в ньому є. Якщо ж ми хочемо мати правову державу, то таке розуміння закону, такий підхід до його виконання просто неприйнятний.

До речі, цей приклад показовий у цілому для ситуації, що склалася в Україні. Якщо законодавча влада — Верховна Рада — працює, приймає закони (як кажуть люди, загалом непогані), то виконавча влада, яка має їх реалізовувати, досі існувала поки що умовно. От і виходило, що закони не діяли, бо не було діяльної виконавчої влади. А оскільки не виконувалися закони, то про яку правову державу могло йтися?

З обранням Президента України — глави держави і глави виконавчої влади — виникла необхідність удосконалення центральних органів цієї влади і конструювання її системи по вертикалі. За пропозицією Президента України Л. Кравчука Верховна Рада прийняла Закон України «Про Представника Президента», згідно з яким представник Президента України є найвищою посадовою особою виконавчої влади — главою місцевої державної адміністрації. Представник Президента України у своїй діяльності керується Конституцією України, її законами, указами та розпорядженнями Президента України, захищає державні інтереси України, забезпечує на відповідній території законність, права і свободи громадян. Представники Президента України в межах своїх повноважень відповідають за стан економічного та соціального розвитку території.

Представник Президента України... Це словосполучення останнім часом повторюється досить часто. Одні вбачають у введенні такої посади ще одну додаткову можливість для розв'язання багатьох питань життєдіяльності тієї чи іншої території. Інші навпаки — сприймають це як обмеження демократії, як звуження ролі й можливостей місцевих Рад народних депутатів. Такий широкий спектр оцінок можна зрозуміти, бо ця посада вводиться у нас уперше і не всі добре усвідомлюють її значимість.

Між тим основний обов'язок представника Президента України — забезпечувати додержання Конституції, Законів України. Для цього він і наділений розпорядчими, виконавчими, контрольними функціями.

Як відомо, парламент визнав за необхідне, щоб Президент одноосібно призначав своїх представників. Однак значною мірою Л. Кравчук все ж таки враховував і думку, висловлену щодо кандидатур політичними партіями, громадськими організаціями, рухами, трудовими колективами.

Нині формування президентської вертикалі завершилося. І, як мовиться, почалося...

Ось, приміром, публікація кореспондента «Литературной газеты» Сергія Кисельова за 15 квітня ц. р. є, по суті, дезинформацією щодо процесу формування цієї президентської вертикалі. Матеріал розрахований на непоінформованість читачів. Наведу лише окремі вислови з нього: «...следует отметить, что подавляющее большинство наместников Президента в областях республики (да, похоже, и в районах) — бывшие компартийные работники, которые диалектику учили не по Гегелю, а в ВПШ.

Что же касается демократов, выдвигаемых на посты наместников политическими партиями, общественными движениями и местными Советами народных депутатов, то подавляющее большинство предложенных кандидатур так и осталось не у дел». І далі... «Ситуацию с назначением представителями Президента бывших высокопоставленных партийных чиновников многие на Украине воспринимают не только как откат от демократических завоеваний последнего времени, но и как попытку создавать новые принципы рыночной экономики прежними административно-командными методами. А потому — обреченную априори на провал».

Вчитуючись у ці «одкровення», доходиш висновку, що стаття Сергія Кисельова спрямована проти становлення державної виконавчої влади в Україні. Це випливає і з її змісту, і з стилю.

Про що насправді свідчать факти? Із 26 призначених представників Президента України в областях, містах Києві і Севастополі лише троє в останні чотири роки працювали в компартійних органах. Із 482 представників Президента України в районах, районах міста Києва протягом останніх чотирьох років у компартійних органах працювало 105 чоловік. То кого ж саме має на увазі С. Кисельов під «подавляющим большинством»?

Слід також зазначити, що під час висування кандидатур на посади представників Президента політичні партії, громадські організації, Народний Рух України виходили також, слава Богу, не з вузькополітичних, а із загальнодержавних інтересів, рекомендували, незважаючи на партійне минуле кандидата, насамперед хороших організаторів, які були і серед колишніх секретарів райкомів компартії.

Ось, скажімо, на адресу Президента України надійшли дві телеграми. «Обласна організація Української селянської демократичної партії настійно рекомендує призначити представником Президента по Олександрівському району Кіровоградської області Шишацького Юрія Трохимовича» — це зміст однієї. А ось — іншої: «Районна організація Руху підтримує кандидатуру Шишацького представником Президента Олександрівського району». (Для довідки: Шишацький Юрій Трохимович з 1984 по 1989 рік працював другим секретарем Олександрівського райкому компартії України, а потім головою райкому профспілки працівників агропромислового комплексу). Указом Президента України Юрія Шишацького призначено представником Президента України в Олександрівському районі Кіровоградської області.

Подібних прикладів чимало. І треба лише радіти, що в нашій Україні партії і рухи живуть не тільки сьогоднішнім днем, своїми вузькопартійними уподобаннями, а дивляться в майбутнє, керуючись інтересами становлення держави.

Закон про місцеві Ради народних депутатів, місцеве та регіональне самоврядування чітко визначив компетенцію обласних і районних Рад народних депутатів. Голова обласної, районної Рад як спікер представницького органу населення є організатором їх роботи. Представник Президента України як найвища посадова особа державної виконавчої влади — глава державної адміністрації. Обов'язки представника Президента України і голови Ради чітко розмежовані Законами України «Про Представника Президента України» і «Про місцеві Ради народних депутатів, місцеве та регіональне самоврядування».

Зрозуміло, що у взаєминах між представниками Президента, місцевими державними адміністраціями та місцевими Радами народних депутатів виникають певні проблеми. У цьому зв'язку хочу наголосити, що місцеві Ради, розглядаючи і затверджуючи бюджети, плани економічно-соціального розвитку, в особі представника Президента України і його адміністрації мають саме ту силу, яка сприятиме реалізації прийнятих рішень. А отже, посилиться і вплив місцевих Рад, зросте їх авторитет серед виборців.

І на завершення. Якщо в нашій державі Україні буде діяти його величність Закон, якщо законів будуть дотримуватись всі — і Президент, і депутат, і кожен громадянин, незалежно від його посади, то мета — правова держава — стане реальністю. Будівництво такої держави — то спільна справа всіх громадян України.

Василь РУДЕНКО,
радник Президента України — керівник служби Президента України у питаннях територій.

ВІД РЕДАКЦІЇ. А ось і «Известия» не втримались. У номері за 5 травня читаємо кореспонденцію «Старые кадры снова у власти». З підзаголовком «Представитель президента Украины в Запорожской области сформировал свою команду из бывшей номенклатуры». Не будемо аналізувати цей газетний виступ. Скажемо по суті: шановні москвичі, може, ви ще не усвідомили, але вже минулися часи, коли ми в Україні жили й діяли так, як ви у Москві вирішите. Із своїми справами ми вже якось самі упораємось. А ви, шановні, займіться своїми. Росія ж велика... Ми розуміємо бажання автора «Известий» посіяти розкол між різними політичними силами в Україні. Раптом, мовляв, з цього щось та витанцюється, заплутаються українці в своїй внутріполітичній боротьбі та, може, знову під руку Москви втраплять...

Так, представники Президента — люди не ідеальні, бо ідеальних, наскільки відомо, не існує. Чи, може, у Москві вони є! І взагалі, критерій «старые кадры» більш ніж сумнівний. Бо до яких тоді віднести декого в Росії! Ми вже колись під впливом революційного Пітера і Москви змітали повсюдно «старые кадры». Що з того вийшло — відомо...

Екологія

У біди нема кордонів

Україну відвідали Ліна Уоррер і Б'ярне Нільсон — активісти ООА, однієї з найавторитетніших в Європі організацій, що бореться за охорону навколишнього середовища від негативного впливу виробництва і використання енергії. ООА майже двадцять років тому засновано в Данії. Завдяки діяльності цієї організації в 1985 році парламент країни заборонив використовувати атомну енергію на її території. Тоді ж ООА почало антиядерну пропаганду на міжнародному рівні, а разом з тим — відстоювати енергозберігаючі технології.

Майже всі, хто приїздив до Данії, сказала Ліна Уоррер, давали про Чорнобиль упереджену інформацію, мовляв, нині все вже гаразд. З великою увагою зустріли торік датчани учасників акції «Чорнобильський слід». Після їхнього виступу в парламенті уряд вперше звернув увагу на чорнобильські проблеми як можливі об'єкти фінансування (датське законодавство передбачає фінансування екологічних програм у Західній Європі).

Мета візиту представників ООА, яка має міцні зв'язки з різними екологічними фондами Європи і підтримку свого уряду, саме й полягає в тому, щоб знайти на Україні програми для можливого подальшого вкладання в них коштів.

На зустрічі з президентом міжнародного Союзу «Чорнобиль» В. Шовкошитним були обговорені програми щодо здійснення в Україні незалежного дозиметричного контролю територій, діагностики й лікування потерпілих, налагодження інформаційного обміну між європейськими країнами та інформаційним агентством «Відлуння Сходу», засновниками якого стали міжнародний Союз «Чорнобиль» та регіональний центр «Україна».

Л. Уоррер і Б. Нільсон зустрілися також з міністром охорони навколишнього природного середовища Ю. Щербаком, членами Комісії Верховної Ради з питань Чорнобильської катастрофи, представниками регіонального центру «Україна», створеного Мінчорнобилем і організацією «Монтажелектро». Спільно обговорювали екологічні проекти, енергозберігаючі технології, можливість відкриття в Києві демонстраційного будинку з проблем економії енергії...

Справді, біда не визнає кордонів. Ось тільки білоруські митники посланців ООА не пустили далі Бреста, бо не було в них російських віз. Довелося повернутись у Польщу, а вже звідти в'їхати в Україну...

Олексій БРЕУС.

Відомо, що в XVII столітті кримські татари часто спустошували українські землі, та й запорожці не раз робили те ж саме в Криму. Особливо уславився перемогами кошовий отаман Війська Запорозького Іван Сірко. Та саме тоді на Крим насунулася чума. Люди гинули, як мухи, і чума не добирала, де діти, а де жінки...

Сьогоднішня кримська проблема — вістря конфлікту між Україною і Росією. Згадаймо, як розвивалися події. Українські політики в основному були одностайні в тому, що втручання російських діячів у внутрішні справи України — це прямий відхід від норм міжнародного права, та що це спричинить значні ускладнення. Позиція російських політиків була дещо інша. Одні з них, як відомо, вже давно пропонували оголосити Акт приєднання Криму до України недійсним і в такий спосіб «відновити історичну справедливість». Інші, до яких належить і Борис Єльцин, висловлювалися обережніше, але й вони були не від того, щоб приєднати Крим до Росії. Причому їхня позиція дедалі більше зсувалася до позиції перших. Взяти хоча б висловлювання російського президента на цю тему. Коли спочатку він заявляв, що проблема Криму є справа тільки України, то невдовзі ми почули, що проблема Криму — це справа Криму. Тобто так чи інак ззовні теж живили потребу проведення кримського референдуму. І сьогодні він — уже реальність. Тож не заглиблюючись у словесні баталії обох сторін, спробуємо лише розглянути можливі вигоди та втрати, що їх спричинить той чи інший вибір кримчан.

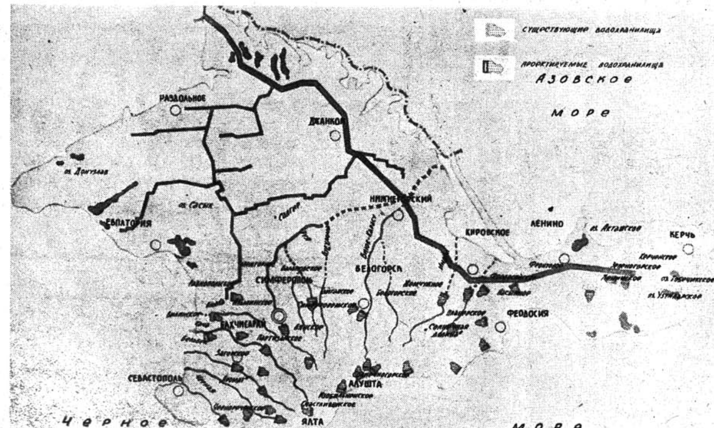

ВЕЛИКА СУПЕРЕЧКА МІЖ БЕЛЬБЕКОМ І ДНІПРОМ

Кримська проблема

ПИШУЧИ ці рядки, розумію, що буду неоригінальний, бо у випадках, коли мова йде за будь-яку незалежність, опоненти рідко дослухаються здорового глузду. Звісно, в них може виникнути думка, що мої аргументи надто схожі до аргументів Москви проти Києва напередодні референдуму 1 грудня. Проте спробую.

Здається, що вже простіше — кинути оком на карту й переконатися: Крим економічно та й геополітично значно ближчий до України, ніж до Росії. Тим більше, що з геополітичної позиції він є ніби продовження єдиного територіального комплексу України. Та ба! Ще, мабуть, не всі в колишній метрополії звиклися з думкою, що з Кримом сьогодні межує не Великоросія, у складі якої Малоросія — лише кілька південних губерній, а держава Україна з власними державними інституціями, зокрема армією, зовнішньою та внутрішньою політикою.

Відтак діють економічні та політичні чинники сьогодення. Серед них — особливо важливі, зокрема, водні та паливно-енергетичні ресурси. А в тому, що задовольнити потреби в них Криму можна лише тільки силами й можливостями України і через Україну, — «винен» хіба що Господь-Бог.

Перш ніж перейти до конкретизації проблеми, накреслимо коротеньку «візитку» Кримської автономної республіки. Вона займає 27 тисяч квадратних кілометрів, що становить 4,5 відсотка площі всієї України. Населення за останнім переписом — 2 мільйони 545 тисяч чоловік. За 1976—1990 роки приріст населення становив 476,9 тисячі чоловік, в тому числі 398,4 тисячі міського і 78,5 тисячі — сільського. Переважання міського населення зумовлене на 50 відсотків міграційним припливом з областей України та інших республік колишнього Союзу, який становить 67 відсотків приросту населення кримських міст. Новоприбулі громадяни, як правило, відносять себе до категорії російськомовних, тож нерідко саме в їх середовищі знаходять грунт ідеї приєднання до Росії. Чималою мірою ще й тому, що ці громадяни виїхали з Росії не так давно і в них збереглися старі родинні та товариські зв'язки. Але оскільки їм жити доведеться все ж таки в Криму, постає цілком логічне питання: наскільки приєднання Криму до Росії, чи взагалі від'єднання від України, буде вигідне кримчанам?

Отже, перший пункт нашого аналізу — вода. Все тече, все змінюється, казали древні. Тож досить відчутні зміни з 1954 року сталися і в Криму. Колись засушлива і малопридатна для сільськогосподарського виробництва земля повністю змінила своє обличчя. Сьогодні на півострові зрошується близько 390 тисяч гектарів угідь, на яких вирощується більше половини валової сільськогосподарської продукції. Причому не потрібно забувати, що спостерігається тенденція до збільшення поливних земель. І все це — водами Дніпра.

А що ж місцеві стоки? Гляньмо на цифри. Обсяг надходження води Дніпра Північно-Кримським каналом на один квадратний кілометр кримської території в середній по водоносності учетверо, а в засушливий рік — усемеро більший за місцеві стоки. Це однаково що порівнювати кримську річку Бельбек із Дніпром. А оскільки за статистикою за останні п'ятдесят років понад 30 були роками засухи, то це означає, що в такі роки насичення Криму водою за рахунок каналу сягало... 95 відсотків. Уже з цього можна зробити цілком певні висновки.

Тепер поміркуймо ось над чим. Сама Україна серед республік колишнього Союзу за водозабезпеченістю посідає десь 12—13 місце. А це означає, що вода для нашої держави аж ніяк не є той товар, що його вона може дозволити собі продавати чи дарувати. Отже, мову можна вести тільки за те, щоб вода, яка надходить у Крим, йшла туди лише за умови, що це — частка України. В інакшому разі матимемо прикрий парадокс: Крим, не будучи часткою України, споживатиме її води більше, ніж рівновеликі за площею регіони України. Ми сказали тут за площею, але треба взяти до уваги й те, що воду споживає не лише сільське господарство, а й промисловість та населення. Не кажучи про ту шкоду, якої завдала землям України робота по спорудженню каналу. Тож коли йтиметься про єдину Україну, а не про сусідню державу, думаю, можливо буде, щоб водні ресурси більш-менш рівномірно розподілялися між її економічними регіонами.

До проблеми води долучається ще одна — паливно-енергетична.

У КРИМУ видобувають на сьогодні близько одного мільярда кубометрів газу і виробляють до мільярда кіловат-годин електроенергії, а це десь 13 відсотків від обсягу споживання. Ще 7 мільярдів кіловат-годин електроенергії Крим одержує з України. Тобто всемеро більше. Чи може півострів самостійно виробити таку кількість енергії? Або одержати звідкись? Ні, тут не допоможе навіть відновлення будівництва Кримської АЕС, проти якої так довго боролася громадськість. Це проблеми України і насамперед — Криму. Крім семи мільярдів кіловат-годин для покриття потреб Криму в енергоносіях з України надходять також вугілля, мазут, бензин. Обсяг їх споживання становить близько 86 відсотків до загальних витрат палива Кримом. Отже, Крим за рахунок власних ресурсів забезпечує себе паливом приблизно на 14 відсотків. В основному за рахунок природного газу, балансові запаси якого складають тільки 29,6 мільярда кубометрів.

Звідси висновок: можна запровадити жорстку економію, навіть зважитися, всупереч світовій науці, збудувати Кримську АЕС, але всі ці заходи не забезпечать півострів енергоносіями. Тож виокремлення Криму із загальноукраїнського паливно-енергетичного комплексу призведе до наслідків катастрофічних.

Чи виправдує себе поширена в Криму думка про те, що за рахунок скорочення промислового виробництва, а натомість розбудови курортів, розв'яжеться й проблема енергопостачання? Навряд, бо при цьому не враховують той факт, що в структурі господарського комплексу провідною є важка промисловість. Звісно, те, що це саме так, можна назвати й злочином проти населення півострова, його природи, але факт є факт. Сьогодні на важку промисловість у Криму припадає 52,5 відсотка всього його виробництва. До того ж взагалі 54,8 відсотка продукції промисловості припадає на виробництво засобів виробництва (група А), а решта — 45,2 відсотка — на товари народного споживання (група Б). При цьому левову частку сировини Крим отримує саме з України. Якщо ж зупинити чи скоротити промислове виробництво, то завтра постане нова проблема: звідки брати гроші для виконання бюджету Республіки Крим? В основному він забезпечується саме коштом цих галузей.

РОЗГЛЯД мінерально-сировинної бази півострова також висвітлює значні проблеми. Наприклад, у Криму видобувають залізну руду. Проте щороку дедалі менше, а от собівартість — зростає. Ймовірно твердити, враховуючи також можливий розрив економічних зв'язків, що це призведе до самочинної зупинки залізорудних комбінатів та до паралічу всієї галузі.

Є в Криму значні запаси вапняків для флюсового, хімічного та деяких інших виробництв. Є, та щоб продовжувати видобуток вапняків, потрібно розробляти нові кар'єри. Для півострова це означає, по-перше, що зростуть площі порушених земель, які буде вилучено із сільськогосподарського виробництва, а, по-друге, — погіршення й так до краю напруженої екологічної ситуації. З огляду ж на те, що кримчани уявляють свою землю в майбутньому як курортну та рекреаційну зону, такий крок зовсім нерозумний. Не можна не враховувати й те, що споживачами кримських залізорудних комбінатів є знову ж таки українські підприємства.

Стосовно промисловості будівельних матеріалів, що також посідає значне місце в економіці Криму, то з видобутком будівельної сировини сьогодні пов'язано більш як 50 відсотків загальної площі порушених земель.

На що ж тоді покладаються кримчани? За головне своє багатство вони вважають курортні та лікувальні властивості півострова. Та чи можна серйозно розраховувати на те, що незабаром за це потечуть гроші?

Як свідчить екологічний аналіз, автономія, будучи ще областю України, за рівнем забрудненості та кількістю шкідливих викидів в атмосферу посідала п'яте місце. Тобто в цьому ряду стоїть відразу після Донецької, Запорізької, Дніпропетровської областей. Та коли б тільки це. У Криму, крім сонячних пляжів і Чорного моря, є ще й багато підприємств хімічної промисловості, які щодня отруюють повітря. Чи можна за такого стану речей сподіватися на грошовитих туристів? Звичайно, ні. Для прикладу, подорож іспанця на Гавайські острови обійдеться йому лише у 1100 доларів США. І все це — за вищим класом обслуговування. А щоб відпочити в Криму, для нього один проїзд коштуватиме... 1200 доларів. Та й жити йому доведеться в кімнаті із тарганами, купатися в отруєному морі і дихати шкідливими речовинами. То, може, є надія, що іноземні інвестори вкладуть свої гроші у встановлення індустрії туризму в Криму? Кримська влада на це сподівається, але й тут реалії дуже невтішні. Дослідження, проведені однією європейською фірмою, свідчать, що у плані зацікавленості іноземних інвесторів Крим посідає одне з останніх місць навіть серед регіонів України.

ОТЖЕ, які ж висновки? Перший і головний з них. На випадок проголошення Криму як незалежної держави чи приєднання його до Росії населення півострова втратить значно більше, ніж здобуде. Бо економічно та геополітично Крим прив'язаний насамперед до України. Варто додати, що ми зовсім не вели мови за транспортну інфраструктуру та інфраструктуру зв'язку, що в сьогоденному світі з його інтеграцією та поділом праці є чи не найголовнішим.

По-друге. Уже ніхто не має сумніву в тому, що Крим доконечно потрібно позбавити тягаря важкої і хімічної галузей промисловості, які загрожують довести екологічну ситуацію на півострові до критичної межі. Хіба можна, не зробивши цього, вести серйозну мову про світові курорти?

По-третє. Поліпшувати наявну ситуацію можна лише за умови, що тягар промислового виробництва візьме на себе Україна і що саме вона інвестуватиме кошти на переорієнтацію економічної моделі півострова та на розвиток і відновлення курортних зон.

По-четверте. Навіть за великого бажання дай Боже із цією роботою впоратися за кілька десятиліть. Але й тоді перед Кримом стоятиме проблема водних та паливно-енергетичних ресурсів. Причому курорти високого класу вимагатимуть їх не менше, ніж сучасне виробництво. І якщо нафту чи вугілля надалі Крим зміг би закуповувати в інших держав, наприклад, у Росії, то вода й електроенергія і тоді будуть тим, що, за тверезого осмислення обставин, єднатиме Крим з материковою Україною для їх же спільної користі.

* * *

...Чума не добирала, де діти, а де жінки. Тоді Сірко, зі згоди запорожців виділив «заклятим ворогам» козаків для поселення частину запорозьких земель, які вважалися вільними від пошесті. Здивований гетьман України Іван Самойлович, що уособлював офіційну владу, прислав листа, у якому з обуренням запитував, навіщо, мовляв, той віддає землі постійному ворогові козаків. Сірко ж відповів словами: «В татарських кошах бубонна чума. Діти, жінки падають у траву, синіють і помирають там. Даймо ж їм чисті води і вільні землі. Будьмо ж людьми, гетьмане!».

Як бачимо, незважаючи на позицію офіційної влади, народи Криму і України домовлялися навіть за умов постійних збройних сутичок. Невже ми не зможемо домовитися сьогодні і між нами проляже бубонна чума!

Сергій ЛАВРЕНЮК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

У Національному банку України

НАЦІОНАЛЬНИМ БАНКОМ УКРАЇНИ з 21.05.92 РОКУ ВСТАНОВЛЕНІ НАСТУПНІ КУРСИ КАРБОВАНЦЯ І КУПОНА ДО ІНОЗЕМНИХ ВАЛЮТ:

за одиницю іноземної валюти	ринковий	офіційний
100 австралійських доларів	6816—00	43—15
100 австрійських шилінгів	794—00	5—03
100 англійських фунтів	16439—00	104—07
1000 бельгійських франків	2716—00	17—20
100 німецьких марок	5613—00	35—53
100 голландських гульденів	5435—00	34—41
100 датських крон	1454—00	9—21
10000 італійських лір	746—00	4—72
100 канадських доларів	7494—00	47—44
100 норвезьких крон	1439—00	9—11
100 доларів США	9000—00	56—98
100 фінських марок	2066—00	13—08
100 французьких франків	1672—00	10—58
100 шведських крон	1558—00	9—87
100 швейцарських франків	6120—00	38—75
1000 японських ієн	694—00	4—39
100 екю	11534—00	73—02
1000 іспанських песет	895—00	5—66
1000 грецьких драхм	474—00	3—00
100 ірландських фунтів	14904—00	94—36
100 ісландський крон	158—00	1—00
1 кувейтський динар	309—81	1—96
1000 ліванських фунтів	57—00	0—36
1000 португальських ескудо	670—00	4—24
100 сингапурських доларів	5495—00	34—79
1000 турецьких лір	14—00	0—09

Комерційні курси клірінгових валют по угодах, підписаних до 01.12.91 року

100 доларів США по розрахунках із Афганістаном	56.98
100 доларів США по розрахунках із Іраном	56.98
100 англійських фунтів по розрахунках із Єгиптом	260.18
100 англійських фунтів по розрахунках із Сирією	104.07
100 індійських рупій по розрахунках із Індією	3.15

Валютний коефіцієнт купона до карбованця при здійсненні неторговельних операцій складає 1,0. Згідно листа Національного банку України № 16040 від 24.03.92 по всіх операціях з іноземною валютою встановлюється ринковий курс.

На чорному ринку

ОБЕРЕЖНО, ДВЕРІ ЗАЧИНЯЮТЬСЯ

Валютний ринок столиці нагадує незнайомий для більшості пасажирів залізничний вокзал провінційного містечка, де на електричках не позначений маршрут руху. Свої, звичайно, знають усе і миттю знаходять потрібний поїзд. Чужі заходять до першого зустрічного і лише перед тим, як пролунає: «Обережно, двері зачиняються», вистрибують на перон. Так і тут: дрібний валютник, який на цій справі живе, миттю скуповує найдешевші долари чи марки і за першої ж нагоди вигідно перепродує їх, відразу ж починаючи пошук валюти для наступного кола.

Що ж до самого курсу, то за минулий тиждень значних змін не відбулося. Ціна долара в рублях залишилася попередньою, тобто 130—135 скупочна та 137—140 продажна. Курс в купонах зріс на 5—8 пунктів і сьогодні скупочна ціна його 145—148 купонів за долар і 80—85 за німецьку марку, курс продажу — 150—155 та 90—95 купонів відповідно. Курси інших ВКВ на 15—20 відсотків вищі за ринкові Національного банку України.

Андрій БОЄЧКО.

Спорт

ІЗ СУДДІВСЬКИХ ПРОТОКОЛІВ

ЧЕМПІОНАТ УКРАЇНИ З ФУТБОЛУ, ВИЩА ЛІГА. 15 ТУР. ГРУПА А.

«ЧОРНОМОРЕЦЬ» — «ТАВРІЯ». 0:0. 9500 глядачів. Суддя Я. Грисьо (Львів). Попереджено Головна, Волкова (обидва — «Таврія»). На 86-й хвилині вилучено з поля Гецка («Чорноморець»).

«ЕВІС» — «МЕТАЛУРГ». 1:0 (1:0). 8500 глядачів. Суддя В. Туховський (Сімферополь). Гол: Горячев (38). Попереджені Головань, Максименко (обидва — «Металург»).

	І	В	Н	П	М	О
Таврія	13	8	4	1	20—7	20
Чорноморець	13	5	7	1	21—8	17
Шахтар	12	6	4	2	18—6	16
Торпедо	12	5	5	2	13—7	15
Металург	13	5	5	3	16—10	15
Кремінь	14	4	6	4	11—14	14
Карпати	13	3	4	6	9—14	10
Евіс	13	3	3	7	8—16	9
Темп	13	2	3	8	7—21	7
Нива Вц.	14	2	3	9	10—30	7

«ТАВРІЇ» КИСНЮ ВИСТАЧАЄ

Про лідерство сімферопольського клубу буквально зі старту сказано і написано чимало. Втім, черв'як сумніву точить багатьох тих, хто мучиться питанням: а чи вистачить «Таврії», як отому зухвалому бігунові на середні або довгі дистанції, кисню, щоб утримати лідерство і першою перетнути фінішну стрічку групового турніру?

Поки вистачає. Одним з найважливіших іспитів для кримської команди був саме матч в Одесі, де «Чорноморець», у якого гостра і результативна атака, особливо грізний і небезпечний. Але гості витримали майже безперервні атаки одеситів. А під завісу матчу дехто з гравців «Чорноморця» не витримав психологічного й нервового навантаження і був покараний найсуворішим чином.

Одне слово, «Таврія» із складної ситуації вийшла з честю, зберегла одноосібне лідерство і головне — надію на перемогу в груповому турнірі, яка принесе, як мінімум, срібні медалі і можливість поборотися за чемпіонський титул.

Однак не вірю в те, що змиряться з долею «Чорноморець» і «Шахтар». До речі, в останньому, двадцятому, турі чемпіонату, який гратиметься 17 червня, донечани приймають сімферопольців. Не виключено, що цей матч стане вирішальним. Окрім нього, «Шахтар» проведе лише одну зустріч вдома — з «Металургом» і чотири — в гостях: з «Торпедо», «Енісом», вінницькою «Нивою», «Кременем». «Таврія» прийматиме «Карпати» і «Темп», поїде на побачення до «Евіса» і «Торпедо». Нарешті, «Чорноморець» приймає «Металург», «Торпедо» та «Евіс». Натомість їде до Львова і Шепетівки.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Реклама

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора

Олександр БІЛИК заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури

Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі

Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Засновник — Верховна Рада України.

Адреса редакції: 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:
Для довідок — 441-89-61, 441-89-46
телефакс — 224-72-54
Відділ реклами — 441-89-44

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Залишаємо за собою право виправляти мову і скорочувати матеріали.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Пересиланням скарг у різні інстанції редакція не займається.

Звертайтеся, будь ласка, безпосередньо до відповідних органів влади.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955

Загальний тираж 398.633.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047 Київ, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311093.

1 2 3 4 5 6 7 8 9